

A tizenhatodik krugli után hazamentünk.

A sok sör a veséket erélyesb secretióra hajtva, egy sikátorban állomást vőn a doktor ur, míg én csöndes szívászó mellett néztem a tele holdat, mely a városház tornya fölött úgy állt épen, mint pont az I betűn. (A kép Musset Alfred képe.)

Merengéseimből élénk szóváltás zaja vert föl.

— Nichts ungrisch!

— Nix dajcs, az ur velem megy!

Szent Crispinus, az én doctorom s a drabant! Oda sietek, hogy barátomat kiszabadítsam a rendőr vas markából.

— De barátom, emberi dolog! Ereszsze el, hisz idegen.

— Keményen meg van parancsolva, hogy...

— Ahol ni! Ott ugrik le épen egy ember az ablakból két nagy csomaggal a hóna alatt! Oda siessen inkább; kétségtelenül tolvaj az akasztanivaló!

— Az a ház nem az én járásomba tartozik, az a Mihályé.

— Hát önt minek hijják?

— Én Gábor vagyok.

— No az isten éltesse; fogja, egy kis borralvaló. Jó éjszakát.

S le csillapítván szelid doctoromat, a portás kezeire bízam s a holnapi viszontlátás ígéretével megváltunk.

Az érzékeny séta folytatását jövő számunkban

PORZÓ.

A monsummanói gyógy-barlang.

(Képpel a 230. lapon.)

Alig egy-két éve, hogy az addig egészen ismeretlen és jelentéktelen olasz falucsukából jóformán európai hírű hely lett; a szabadság két hírneves bajnoka, Kossuth Lajos és Garibaldi, testi bajaiknak enyhülését találván e helyen, melegen ajánlották a szenvedő emberiségnek s most már minden oldalról vándorolnak oda a betegek, hogy a legsajátosabb gyógymódok egyikét használják.

Monsummano nevezetessége a közelében fekvő barlang, melyet tulajdonosa után „Grotta Nencini”-nek, gyógyereje miatt pedig kőszvénybarlangnak neveznek, mely utóbbi elnevezést azonban megfordított értelemben kell venni, mert kőszvényt nem kap az ember e barlangban, hanem még ha van is, ott hagyja, — legalább azt állítják a barlang hivei s ezért keresik föl most évenként százankint a kőszvényes betegek. A barlang tulajdonképpen nem egyéb egy óriási, természetes gőzfürdőnél, melyet a legszebb cseppkő-alakzatok díszítenek s mely három részre oszlik, s hagyományos néven itt „Paradiso”, „Purgatorio” és „Inferno”-nak nevezik; az „Inferno” — pokol — a tulajdonképi gyógyhelyiség. A légmérsék a „Paradiso”-tól kezdve folyton emelkedik s az „Inferno”-ban oly magasra emelkedik, mint a mi gőzfürdőinkben s a barlang csodás gyógyerejét legfőképp levegőjének és a mésztartalmu csapodékoknak tulajdonítják.

Hosszu, sötét és sok helyen rémes üregeken át kell botorkálni, míg a beteg a „Paradison” és „Purgatorion” áthaladva, végre az „Inferno”-hoz ér. Ez egy tágas, óriási boltozat, melyet halványan világít meg néhány fákllya és gyertya fénye. Itt a hőség oly nagy, hogy alig néhány percznyi időzés után a betegről csurog az izzadság. Egyszerű padokon ülve, vagy a földön is elterülve csevegnek ott a betegek s egy-egy „ülés” rendszeren két óráig tart. Kezdetben a barlang gyógyerejét valami titkos csodás bűrerőnek tulajdonítá a környék lakossága; a tudomány azonban csakhamar földeríté a valót, mely abból áll, hogy a barlangban egy melegvizű tó van, s ebből folyást párolog a 36 fok meleg gőz, örökké egyenletes hőmérsékkel töltvén meg a barlangot. A folytonos cseppkő-képződésből az avatatlan is láthatja, hogy a vizgőzők itt mésztartalmuak, a levegő rendkívül gazdag szén-savtartalomban s így nem kell semmi csodához fordulnunk, hogy a barlang jótékony hatását csuzos, kőszvényes s efféle betegek megmagyarázzuk.

Monsummano csekély távolságra fekszik Flórencztől, vidéke igen kedves, a fürdővendégek számára azonban most még nem sok kényelem kínálkozik; ezen azonban nincs mit csodálni, mert csak legujabb időben kezd Monsummano tulajdonképi gyógyhely lenni. Eddig oly ritka volt ott a vendég, hogy a barlangot látogatott betegek neveit a bejárásnál egy márványlapra vésték. A mostaniaknak már meg kell azzal elégedniök, hogy nevök közönséges papirosra írott „idegenek lajstromá”-ba kerül.

A „Gazul”-románczfüzérből.*)

— Spanyolból fordította Győry Vilmos. —

(A mór Ganzul vagy Gazul, hírét vevén hogy kedvese, a szép mór leány, nőül akar menni Albenzaidehoz: öltözik és fegyverkezik s ingerülten kél utra, hogy sérelmét megbosszulja.)

„Tisztogasd ki azt a pánczélt,
Gyorsan, apród, mit se késsél;
Mert e lángnak, a mely éget,
Lassu bármi gyorsaság is.

„S fővegemről vedd le a zöld
Tollat mit Azarque nyujtott,
A mikor nászára mentem,
Más a tollnak színe most már.

„Tűzz fel a helyett sötétet,
S oly czimert, mely azt jelentse:
Sulyos ólom nyomja szívem,
Ott fakadt ez a nehézség.

„Szedd le sárga marlotámról**)
A mi gomb van rajta gyémánt,
Másokat rakass helyökbé,
Szép setét színű agátból.

„Mert a sárga, feketével
A ruhámon azt jelenti:
Sorsom oly kétségbeesítő,
Hogy belőle nincs menekvés.

„S adj közönséges bakancsot,
Nem diszest, nem uriasat;
Hisz, kinek nincs földje, — ahhoz
A kevélykedés nem illik.

„Adsz! azt a harci lándzsát,
Egyet a két nagy vasasból,
Mely keresztyén vérben ázván
Vérmocsokba van keverve.

„Azt szeretném: a miénktől
Nyerjen újra tisztaságot,
Mert, — ha isten úgy akarja, —
Emberen megy az keresztül!

„Tégy a kardövembe kardot,
Tíz közül azt, a mi legjobb;
Ennek is setét hüvely kell,
Légyen olyan mint a többi.

„S azt a mént, mit a jaeni
Gyaur adott váltság fejébe
Apjaért, mivelhogy érte
Tőle mást nem is kívántam.

„S hogyha nincsen megvasalva,
Sebtiben jól megvasaltasd;
Mert ha emberrel nem érek
Czélt, — had' érjek a barommal.

„És a csatló-szűj helyébe
Fűzz a sarkantyukba is mást,
Vagy ha nem, fessd be a régit,
Hogy zománca meg ne lássék.”

Ily parancsot osztá Ganzul
Egy szomorú kedden-este,
Szomorú est ő neki,
S gyilkos egy harc lett a vége.

Az nap este vette hírét.
Hogy jövő szerdára kelve
Kedvesével nászra készül
Ellensége Albenzaide.

Ki vagyonra nézve dús mór,
Ámd: származásra aljas;
Csakhogy a vagyon legyőzte
Három évig élt szerelmét.

Meg lón abb' a nyomba minden;
Öltözik már; s kit szerelme
Tönkre tett: csodálód-é, ha
Ölni készül a szerelmet?

Épen ekkor kél az égen
Vénus első csillogása,
A mikor Sidoniából
Elrobbog s Jerez felé ront.

*) Olvasta fordító a m. t. Akadémia május 5-ki nyelvt. gyűlésén. E fölolvás Gy. V.-nakegyuttal székfoglalója volt. A gyűlés egyéb részletét l. az „Egyletek és intézetek” rovatában.
**) Bó mór köpeny.

A rejtekben.

(Képpel a 227-dik lapon.)

Mélyen a homályos bükkösbe, hol az északnak enyhettartó hűse még a forró nappalba szolgál bele, míg a csöndes erdő tisztásaira, az ölbe rakott fára s a tündöklő vízöntésekre, távolabb a kálászos dülő rengő tengerére, a vele határos tanyára, majorra s a delelésre gyűlő csordára, a himes mezőre s illatos kaszálóra már hévvel tűz rá a nap sugára — méhébe az erdőnek vette magát az üdő pettyes borjaival, hogy hűs homályában töltsse el a nap legforróbb óráit.

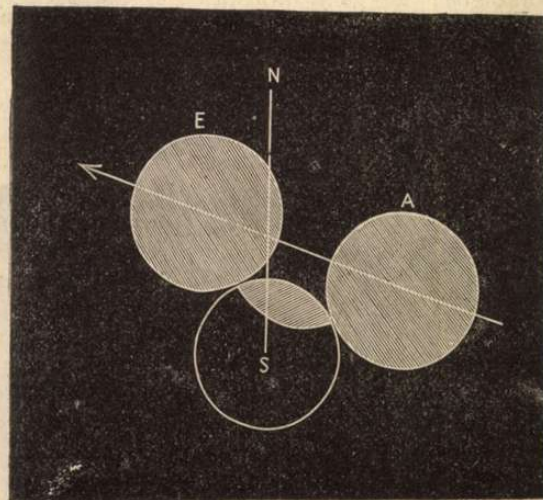
Beszédes patakok, melynek ezüstös habjai a föléjök hajló nefeletsbokrot locsolgatják, üzven vele negédes tréfát s enyelegvén a folyton bólingató virág kék fejcskéivel, melyek mintegy megköszönik az udvarlást: gyors futásban csergedez át a sűrűn, melynek zöldes aranyban tündöklő lombátora meszeszövői derengő fátyolát. S itt, józú nyugalomban, melyet a kis őzcsalád teljesen magába szív, magunk is a titoktartó lomb mögül gyönyörködünk a kedves állatok örömeiben, melyek nagy fekete szemökkel oly bizalmasan tekintenek ránk. Alig van szeretetreméltóbb állatka az őznél, főleg ha az apraja oly őszintén s addig néz anyjára, míg ez szülői kezvezésben megnyalja borjának göndör homlok-szőrét. S ha úgy esik, hogy két testvér sürgölődik a gondos anya körül gyermektegy bizalmasságban s hozzásimul; úgy ez bizonyára a szelid vadak életének egyik legvonzóbb jelenete s bájosságban oly gazdag, hogy bizonyára igazolva volt igyekezetünk, midőn rajzban és szóban fejeztük ki ez erdei idyllt.

F. J.

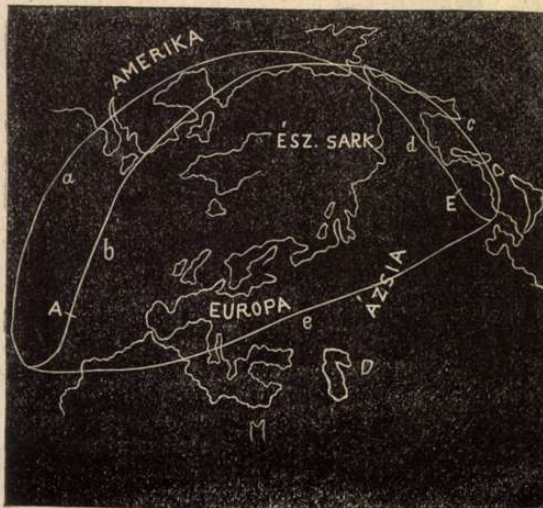
VEGYES.

Csillagászat.

(Kisebb napfogyatkozás) fog történni május 26-án. Az Budapesten reggel 7 óra 24 perczkor kezdődik. A rajzban a hold égi pályájának közép-

pontját nyíl jelzi, mely egyuttal mutatja azon irányt is, melyben a hold a nap felé mozog. A holdnak két állása van rajzolva. A kezdetet A, s a véget E tünteti föl. Látszik, hogy a fogyatkozás

jobbra kissé fölülről kezdődik s balra jó fent megszűnik. Ez történik 8 óra 55 1/2 perczkor, úgy hogy a fogyatkozás egész tartama nem több mint 1 1/2 óra. A fogyatkozás tartamának derekán, tehát 8 óra után, a rajzban rostokkal jelzett rész S födétik

el körülbelül $2\frac{1}{2}$ hüvelykkel, vagyis a legsötétebb átmérőnek ugyanannyi tizenkettedrészével.

A mellékelt kis ábrasz fogalmat ad a fogyatkozás elterjedéséről és láthatóságáról. Az *a*-val jelzett vonalon a fogyatkozás napköltével megszűnik, nyugatra tőle semmisen vehető már észre s e vonalnak ez okból nyugati határvonal a neve. A *b*-vel jelzett vonalon a fogyatkozás napkeltevel kezdődik; *b* és *a* közötti tehát a fogyatkozás csak részben látható, a nap ott fogyatkozva kél: ez történik az atlanti óceánon s Amerika északi részében. A *c*-vonalon a fogyatkozás naplementével kezdődik, keletre tőle semmi sem látható már; ez a vonal a keleti határvonal. A *d*-vonalon a fogyatkozás napnyugtával szűnik meg, a *c* és *d* közötti téren a fogyatkozás csak részben vehető észre, mivel a nap megfogyatkozva száll alá. Ez látható Kelet-Ázsiában. A *b* és *d* vonalon az *A* és *E* pontok azon helyeket jelzik, hol a fogyatkozást kezdetében és végeztével láthatni, ott tehát, hol a hold árnya a földet kezdetben találja és végül elhagyja.

A *b*, *d* és *c* vonal közt már most oly tér van körülhatárolva, melyen belől a fogyatkozás egész folyamata látható. Az *e*-vonaltól a déli határvonal: délre ettől a hold nem fedi be többé a napot, északra annál inkább, mentől távolabb esik a hely a határvonaltól. Nálunk a fogyatkozás $1\frac{1}{2}$ —2 hüvelyknyi, Németországban 2—3 h. között, Angliában már 4 h. s Észak-amerika legészakibb részén közel 11 h.

„A' Magyar Országai Hofzfas Életnek ritka Példája.“

„A' Magyar Országai Hofzfas Életnek ritka Példája.“ *)

(Régi rajz másolata.)

Rovin János, Rátz nemzetből, Görög hiten való, a' ki 1552. Esztendőben született, és Temes Vármegyében a' Caranfebesi Districtusban, Szadova névű faluban lakott, élt 172. esztendeig, I. Ferdinandus, II. Maximilianus, II. Rudolphus, II. Matthias, II. és III. Ferdinandus, Leopoldus, Josephus, és VI. Carolus, tudniillik kilentz Magyar Országai Királyok alatt; még-is az 1724. esztendőben, a' mint ennek előtte, egészséges s' fris vala.

Feleségül vett magának Sára névű Rátz Leányt, a' ki 1560. esztendőben született; ki is azon 1724. esztendőben, 164. esztendőös vala. Élt ezen Házas társával 147. esztendőig, a' fel-lebb meg-ementett esztendőben. Szült abból számos gyermekeket, a' kik között, a' leg-kisfebbik fia 116. az Unokájának pedig Unokai 35. 36. esztendősek, abban az esztendőben valának. Az eledele mind a' kettőnek volt, tej, és hamu alatt sült Török búzából való pogácsa. A' ki azért hofzszú életet akar élni, tanuljon, ezeknek példájokkál, szükön és mértékletessen, kényérrel s' téjjel, és ennek fogyatkozásában, vízzel, élni.

*) Az „Országgyűlési emleky“ díszítésére másolt régiség után közöljük e fac-simile rajzot a maga eredetiségében, valamint az azt kísérő szöveget. Már azon alkalmából is érdekesnek tartottuk e régiség fölfrissítését, mert gyakran olvasunk a lapokban hosszú életkorról s' közelebb is 100 éven túl élt Rác Mihály is tárgyát képezé a makrobiotikára vonatkozó czikkeknél. Szerk.

A monsummanói gyógy-bárlang.